Галина Іванівна сказала:

— Хлопчики і дівчатка! Ви добре відпочили, а тепер повинні відмінно навчатися. В школі оголошується рішуча боротьба з двієчниками.

Почулися крики:

— Давно пора братися за цих ледацюг!

— Ганьба невстигаючим!

— Жодного відстаючого поруч!

— Навчаєшся відмінно сам допоможи товаришу!

Галина Іванівна попросила всіх заспокоїтися і викликала відповідати Генку Синицю. Так, того самого, якого насилу перетягували із класу в клас.

Генка повільно встав, немов на ньому висіли пудові гирі, але із-за парти не виходив.

Галина Іванівна здивовано поглянула на нього.

— Що з тобою? — поцікавилась.— Знову ногу підвернув?

Якби це було кілька днів тому, то Генка обома руками, мов рак клешнями, ухопився б за цю причину і категории но заявив би, що із-за парти його можна винести лише на носилках, що в нього права нога не розгинається, а ліва — не згинається. Але так було минулої середи. Сьогодні ніхто не повірить. Іще, чого доброго, засміяти можуть. Он і так

усі сидять, вуха наставили, ніби локатори. А Світланка аж руками рота закрила і починає закипати, як чайник, від стримуваного сміху.

Генка опускає очі на парту. Якусь мить вивчає на ній подряпини і, наважившись, каже:

— Ноги у мене в порядку.

Галина Іванівна почала втрачати терпець:

— То в чому ж річ?

Причина була відома всьому класу. Добре знали її і вчителі. Але Галина Іванівна у нас нова вчителька і тому поведінка Синиці викликала в неї законне здивування, подібна ситуація в її практиці ще не зустрічалась.

А секрет був простий. Біля класної дошки Генка не чув підказок. А вже щоб заглянути до книжки — то ніякої можливості.

Тому можна зрозуміти, в якому стані він перебував. Проте Генка тремтів не лише за себе, а й за Галину Іванівну. Він уже зрозумів, що молоденька вчителька зробила прикру помилку і їй доведеться за неї відповідати. Особливо нині, коли оголошено рішучу боротьбу із невстигаючими. Від того, яку оцінку вона поставить, залежатиме успішність не лише класу, а й школи. Ситуація була складною і напруженою. Генка першим зрозумів, що опиратися не варто, і став перед класом, як співак перед глядачами. Співчутливо поглянувши на Галину Іванівну, широко розставив ноги, ніби йому не запитання мали задавати, а валити на підлогу.

Галина Іванівна тихим і спокійним голосом попрохала розповісти урок.

Генка мовчав. А що може бути гірше, ніж мовчання перед очима однокласників? Коли вже вийшов до дошки говори. Чим більше скажеш — тим краще. Дарма, що ти нічого не знаєш. Будь-яка пауза, навіть артистична, гарантує двійку. А це скандал. Вдома оголошується надзвичайне становище. Відміняються культпоходи в кіно. Забороняється перегляд телепередач. Ховаються вудки, і зникає невідомо куди шахова дошка. Друзів не пускають на поріг.

Генка це добре усвідомлював, але мовчав, як риба.

Галина Іванівна втратила терпець і суворим голосом сказала:

— Сідай, Синиця! Ставлю тобі двійку.

Клас притих. Ні шерехне... Всі їдять Генку очима. От нахаба! Потягнув клас назад.

Після уроків староста класу Віталій Дараган попрохав актив залишитися. Сіли за перші парти. Кожен відверто сказав усе, що думав про Генку.

Після того як Генку добре пропісочили, всім закортіло додому. Вийшли на вулицю. На шкільному подвір'ї зустріли Грицька Птуху з 3-А. Він ганяв футбольного м'яча. Помітивши нас, запитав:

— А ви чого так довго?

Йому пояснили:

— Синицю виховували.

— А що він?

— Двійку схопив. А тут якраз оголошено місячник...— зітхаю.

Грицько відказав:

— У нашому класі також неприємності, Марко Залив'яний теж на більше не спромігся. Ми його перед усім класом викрутили. Стояв мокрий, як курка.

— А ми на активі.

Грицько заперечив:

— Перед усіма товаришами — більше користі.

Після цього повідомлення настрій у всіх підупав. Стало ясно, що інші класи боротьбу із двієчниками ведуть успішніше. Наступного ранку зібрались у класі за півгодини до початку занять.

Порядок денний зборів оголосив Віталій Дараган.

— Ану, будь ласка, Геннадію,— попрохав,— розкажи, як ти докотився до такого ганебного стану.

Його підтримали з десяток голосів:

— Давай, давай!

На Синицю було приємно поглянути. Костюмчик випрасуваний. Сорочка білосніжна. Черевики блищать. І сам такий урочистий, натхненний — святковий, словом. Стоїть із гордо піднятою головою. Коротко розповів про своє дитинство. Наголосив, що за футболом йому не до уроків. Недоліків не приховував, скромним не прикидався, критикував себе від чистого серця на всі заставки.

Нам це сподобалося. Особливо, коли Геннадій вдарив себе кулаком у груди й пообіцяв виправитись. Гримнули оплески. Синиця артистично розкланявся і під захопленими поглядами дівчаток сів на своє місце.

Тепер ми заспокоїлися. Спокійно відсиділи два уроки. Коли нам Гаврило нову звістку приніс. Нібито інші класи по кількості зборів нас почали обгонити. Що ми плетемося десь у хвості.

— А що в них? — питаємо його.

Він подивився на нас, ніби ми щойно з Місяця впали.

— Двієчників підтягують. Дивні ви люди. Що ж іще? Це нині на першому плані.

Двієчників у нас більше не було. Ми перезирнулися з Генкою. Питаємо його:

— Як ти, можеш постояти за честь класу? Чи тобі однаково, хоч трава не рости? Є совість чи немає?

Генка вдарив портфелем, ніби капелюхом, об підлогу:

— Не підведу,— насупив брови і зморщив чоло.— Зараз буду писати самокритичного листа до стіннівки. Будьте певні, перцю не пожалію.

На наступній перерві "Колючка" висіла в коридорі. Під заголовком була приклеєна фотокартка усміхненого Синиці, що сидів верхи на коні, а поруч великими літерами було виведено: "Я двійку більше не пущу і на поріг".

Зібрався чималий гурт. Ледь уроків не зірвали.

Стаття Генки наробила шелесту. На думку авторитетної комісії, ми вийшли в ряд передовиків. Проте заспокоюватися було рано. Для більшої певності Синицю проробили іще на кількох зборах. Тричі збирали актив. Генка зрозумів, що ми без нього мов без рук, і тому зазнався. Ніс задрав так, що кочергою не дістанеш. А після того як виступив по шкільному радіо, взагалі перестав до всіх вітатись. Про уроки і говорити нічого — не вчить! Коли на чергових зборах йому зробили сто сорок сьоме попередження, Генка образився, навіть кричати почав:

— Ви що,— репетує,— смієтеся наді мною, чи що? Які уроки? Тричі на день засідаєте. На мені авторитет заробляєте. Так вам цього мало! Тільки й чути, що Синиця двієчник, прогульник, нероба!

Голос у Генки зірвався. Йому подали кухоль води. Бідолаха насилу віддихався. Перепочивши, тихо запитав:

— Коли мені уроки вчити?!

Всі мовчали.

— Я щодня готую письмовий звіт про свої недоліки, загинав Синиця пальці.— Пишу статті в стінгазету. Даю інтерв'ю.

І попередив:

— Іще один раз мене рознервуєте, і не бачити вам першого місця, як своїх вух!

Це нас налякало. Замовкли. Сидимо, мов води в рота набрали. І дихати боїмося. Чутно, як на вікні муха дзвенить, ідучи на посадку. Насилу заспокоїли Генку. Пообіцяли по дрібницях не турбувати. Так йому й цього]мало.

— Покляніться! — каже.

Дали слово.

— Дивіться мені! — пригрозив кулаком.

А що робити? Ми вже натрете місце по школі вийшли. Звичайно, не по успішності, а по кількості заходів. Увесь клас був обвішаний стіннівками. Куди не кинь — мова лише про Синицю. За тиждень вийшли на друге місце. Відчуваємо, що іще один ривок, і наш 3 Б клас буде попереду. А поки що перше місце твердо займав 3-А. Правда, їм було легше. Там виявили трьох двієчників, і тому збори проводилися кожної перерви. Невдахам перепадало по черзі. Отож ті не зазнавались, як наш Генка. Проте ми витримали і перемогли! Генка нахапав так багато двійок, а ми провели стільки зборів, що нам повідомили про першість, і ми від гордощів мало не луснули. Тиснули один-одному руки, вітали з перемогою. Найбільше обіймів і привітань, звичайно, перепало Генці. Йому сказали всім класом: "Спасибі, але не зазнавайся! Нині потрібно утримати цю першість".

Та раптом, як сніг на голову: Синиця заявив уранці, що переходить до іншої школи! Бо вона, мовляв, нова, з плавальним басейном і математичним ухилом. І ходити йому від дому недалеко, не треба витрачати на дорогу дорогоцінні сили.

Довелося провести термінові класні збори. Посипалися пропозиції.

— Необхідно вирішити проблему Генчиної дороги до школи. Досить йому стовбичити в громадському транспорті.

— Відвести в автобусі спеціальне місце. Поруч з написом: "Для дітей та інвалідів" — написати: "Персональне місце Геннадія Синиці".

Більш начитані налягали на совість Синиці:

— Ти не забувай, звідки ти вийшов і хто тебе вивів у люди. Слава проходить, а друзі залишаються. Будь мужчиною! Тим більше, що невідомо, як тобі поведеться в новій школі. Дивися, щоб не помилився. Іще зустрічаються такі двієчники, що можуть утерти тобі носа тоді, коли цього не чекаєш.

Генка нічого не чув і нікого не бачив. Думками він був далеко і дивився на нас з висоти свого становища, як на мурах, що вовтузяться у нього під ногами.

Було вирішено, що батько Дарагана, який мав власні "Жигули", буде регулярно завозити Генку до школи і забирати назад.

— Премія? — поцікавився Генка.

Ми остовпіли.

— Яку тобі іще премію?

— Приймач.

Збігали в магазин. Поцікавилися ціною. Дорогувато... Та Генка пригрозив, коли не послухаємо, то виправить двійки на тверді трійки. Ми вже хотіли було здатися, та тут оголосили боротьбу з прогульниками. Виявилося, що Петро Барабаш з нашого класу під шумок дванадцятий день не ходить до школи. Зібралися на збори. Випустили стіннівку. Про Геннадія забули, як про торішній сніг. Де вже йому гнатися за "передовиком", ноги короткі. Та й не до нього нам. Нехай знає, як зазнаватись і відриватися від колективу.